

Noot bij HR 13 juni 2006, 1535/05

Citation for published version (APA):

Klip, A. (2006). Noot bij HR 13 juni 2006, 1535/05. *Nederlands Juristenblad*, 646-647.

Document status and date:

Published: 13/06/2006

Document Version:

Accepted author manuscript (Peer reviewed / editorial board version)

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

1. Artikel 437 lid 2 Sv schrijft voor dat de verdachte die beroep in cassatie heeft ingesteld binnen twee maanden nadat aan verdachte conform artikel 435 is aangezegd dat de stukken van het geding bij de griffie van de HR zijn binnengekomen middelen van cassatie indient. Overschrijding van de termijn leidt tot niet-ontvankelijkheid.
2. Vaste rechtspraak is evenwel, dat de rolrechter, ondanks het verstrijken van die termijn, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dat eisen, onderomstandigheden alsnog een termijn kan gunnen. Zie HR 14 november 2000, LJN AA8296; HR 4 december 2001, LJN AD5183; HR 5 november 2001, AE4187; HR 15 juni 2004, NJ 2004, 465.
3. In de zaken waarin de HR die termijn heeft toegestaan ging het om verzuimen van de eigen strafadministratie of van het gerecht in eerdere aanleg. Het lijkt er ook op alsof de HR voor de toekomst die uitzonderingsituaties beperkt tot gevallen waarin (een onderdeel) van een gerecht verantwoordelijk is voor het verzuim. Ligt de fout bij de verdediging dan is de HR strikt en zit er geen verlenging van de termijn in. Om die reden is ook het tijdstip waarop het verzuim wordt vastgesteld en door de verdediging om verlenging wordt gevraagd van belang. Als de verdediging verzuimen ziet die tot verlenging nopen, moet zij snel handelen.
4. In het onderhavige arrest klaagt de raadsman er in het cassatiemiddel erover dat de rolrechter van de HR hem geen nieuwe termijn heeft gegund. De raadsman is eerst op 9 september door verdachte in kennis gesteld van de aanzegging. De termijn liep op 12 september af. Deze klacht wordt op formele gronden terecht door de HR afgewezen omdat het niet gaat om een handeling of een beslissing van een gerechtshof of van een rechtbank als bedoeld in artikel 78, eerste lid RO. Het is niet een kwestie waar de cassatieprocedure voor is bedoeld. Het interessante punt is derhalve of de omstandigheden van het geval niet aanleiding hadden moeten geven tot een andere beslissing van de rolrechter van de HR.
5. Een andere, coulantere, beslissing was mijns inziens zeer wel denkbaar in het licht van de eisen die aan een eerlijk proces en met name door het beginsel van equality of arms worden gesteld. Naar het mij voorkomt wordt het onderzoek op de zitting in feitelijk instantie toch veelvuldig aangehouden omdat de raadsman er ondanks aanzegging niet is, de verdachte ondanks aanzegging niet is of omdat verdachte niet voorzien is van een nieuwe raadsman die nog niet in de gelegenheid was het dossier te bestuderen. Dat gebeurt dikwijls ook in gevallen waarin sprake is van verwijtbaar handelen van de zijde van de verdediging. De eisen van behoorlijke rechtspleging winnen het dan van de eigen verantwoordelijkheid van verdachte en raadsman. Het belang van het geschonden voorschrift wordt dan ook afgezet tegen die van de verdediging.
6. In het Rwanda-tribunaal heeft men grote ervaring met chicaneus gedrag van de zijde van de verdediging. Diverse raadslieden zijn al van de rol geschrapt omdat zij zich in samenwerking met hun cliënt schuldig maakten aan het zogenaamde fee-splitting. Dit is een verschijnsel waarbij de vergoeding van de raadsman wordt gedeeld met de (familie van de) verdachte. Wordt een dergelijke praktijk vastgesteld dan verliest de betrokken raadsman zijn toelating. Dat heeft natuurlijk dramatische gevolgen voor de behandeling van de strafzaak tegen verdachte. Immers, er moet een nieuwe raadsman worden ingewerkt. Het Rwanda-tribunaal heeft in dat soort gevallen de termijnen voor het indienen van allerlei verzoekschriften verlengd. Zie als voorbeeld ICTR, Decision on Kabiligi Defence Request for Extension of Time, *Prosecutor v. Bagosora/ Kabiligi/ Ntabakuze/ Nsengiyumva*, Case No. ICTR-98-41-T, T.Ch. I, 20 January 2005.

7. De raadsman in het onderhavige arrest voert niet aan waarom het bijna twee maanden heeft geduurd voordat hij van cliënt de aanzegging ontving. Heeft de vakantieperiode een rol gespeeld, is er een wisseling van raadsman geweest, heeft de verdachte niet onmiddellijk een raadsman gevonden die iets in het maken van cassatiemiddelen zag, moest er nog een toevoeging geregeld worden? Uit de stukken valt het niet op te maken. Pour besoin de la cause ga ik er maar even van uit dat verdachte gewoon geen contact heeft gezocht met zijn raadsman. Met het instellen van het cassatieberoep had de verdachte laten weten dat hij wenst dat de HR zich buigt over zijn zaak. Mag van hem worden verlangd dat hij de aanzegging dat de HR stukken heeft ontvangen begrijpt als het sein tot inschakelen van een raadsman? De handeling van het indienen van cassatiemiddelen verschilt in die zin van die van het instellen van hoger beroep of cassatie als zodanig dat de HR reeds bekend is met het feit dat verdachte de zaak behandeld wenst te zien. Dat kan van het gerecht bij wie de verdachte een termijn voor hoger beroep laat verlopen niet gezegd worden. Ik mis dat in de benadering van de HR een rol speelt welke schade wordt toegebracht de behoorlijke rechtspleging indien tot verlenging zou worden overgegaan. Het in de rechtspraak gehanteerde criterium: *de belangen van een behoorlijke rechtspleging* duiden eerder op een weging van alle bij de rechtspleging betrokken belangen. Daaronder vallen mijns inziens ook de belangen van de verdediging. De termijn is geen doel op zichzelf, maar dient een ander doel: stroomlijnen van de procesgang, als ook het streven naar een berechting binnen een redelijke termijn. Doorbreking van een dergelijke regel zal dan ook niet zonder opgave van redenen kunnen. In de rechtspraak verwijst de HR terecht naar bijzondere omstandigheden. Daarop stuit het verzoek om verlenging mijns inziens in de onderhavige zaak ook af. De raadsman heeft geen enkele reden aangevoerd en dat mag toch wel worden verwacht. Ook de AG houdt een opening dat aangevoerd zou kunnen worden “dat de verdachte buiten zijn schuld verhinderd is geweest een advocaat in de arm te nemen.” (Conclusie onder 10). Anders dan de AG kan ik me wel voorstellen dat hierin ook nog gevallen kunnen worden meegenomen waarin aan verdachte wel enig verwijt kan worden gemaakt.
8. Voor de AG heeft kennelijk mede een rol gespeeld dat de raadsman het verlengingsverzoek mede stoelde op het feit dat hij nog niet alle stukken waarom hij had gevraagd in zijn bezit had gekregen, terwijl de raadsman naar het oordeel van de AG had nagelaten welk belang hij bij die stukken zou hebben. Zie noot 14 in de conclusie.
9. Bij de HR zijn dergelijke overwegingen niet zichtbaar. Het zou toch aardig zijn de strikte handhaving van de twee maanden-regel eens aan een Straatsburgse toets te onderwerpen. De argumenten daarvoor moeten worden gezocht in de equality of arms. De handhaving van de termijn valt immers nogal éenzijdig nadelig uit voor de verdediging: termijnen voor het nemen van een conclusie of voor het wijzen van een arrest kunnen zo weer verlengd worden. Retorisch geformuleerd is dan de vraag of de belangen van een behoorlijke rechtspleging die verschillende termijnen kan rechtvaardigen.